

Ministerul Sănătății
al Republicii Moldova

Manual de Psihiatrie

Ediția a 2-a

Chișinău 2024

MANUAL
de
PSIHIATRIE

Chișinău, 2024

Cuprins

Cuprins.....	2
Cuvânt înainte.....	16
<i>Anatol Nacu.....</i>	<i>17</i>
Capitolul I. Date din istoria psihiatriei.....	18
<i>Autori: Alexandru Nacu, Ghenadie Cărăușu, Igor Nastas.....</i>	<i>18</i>
1.1. Date din istoria psihiatriei universale.....	18
1.2. Date din istoria psihiatriei naționale.....	22
1.3. Date din istoria Catedrei de psihiatrie.....	25
Bibliografie.....	29
Capitolul II. Organizarea asistenței psihiatrice în Republica Moldova. Direcțiile.....	30
<i>Autori: Jana Chihai, Andrei Eșanu, Cornelia Adeola.....</i>	<i>30</i>
2.1 Contextul internațional privind sănătatea mintală.....	30
2.2. Perspectiva istorică de dezvoltare a sistemului de sănătate mintală la nivel mondial.....	31
2.3. Tendințe ale reformei globale și implicațiile pentru sănătatea mintală.....	32
2.4. Decentralizarea.....	32
2.5. Organizarea serviciilor de sănătate mintală la nivel mondial.....	32
2.6. Descrierea și analiza serviciilor de sănătate mintală la nivel global.....	33
2.7. Reforma Serviciilor de Sănătate Mintală în Moldova.....	34
2.8. Serviciile de sănătate mintală din Republica Moldova.....	35
Bibliografie:.....	37
Capitolul III. Probleme etice și juridice în psihiatrie.....	38
<i>Autori: Jana Chihai, Andrei Eșanu, Cornelia Adeola.....</i>	<i>38</i>
3.1. Standardele internaționale privind asigurarea drepturilor persoanelor cu probleme de sănătate mintală.....	38
3.2. Cadrul național de politici și normativ privind asigurarea drepturilor persoanelor cu probleme de sănătate mintală.....	39
Bibliografie.....	40
Capitolul IV. Semiologie psihiatrică.....	41
<i>Autori: Inga Deliv, Ion Coșciug, Grigore Garaz.....</i>	<i>41</i>
4.1. Senzația, percepția și tulburările de percepție.....	42
4.1.1. Sindroame psihopatologice principale, convențional referite la tulburările senzației și percepției.....	49
4.2. Semiologia atenției.....	50
4.2.1. Sindroame psihopatologice principale, convențional referite la tulburările atenției.....	52
4.3. Semiologia memoriei.....	52

4.3.1. Sindroame psihopatologice principale, convențional referite la tulburările memoriei	57
4.4. Tulburările de gândire	58
4.4.1. Sindroame psihopatologice principale, convențional referite la tulburările gândirii	68
4.5. Semiologia proceselor afective	69
4.5.1. Sindroame psihopatologice principale, convențional referite la tulburările afectivității	76
4.6. Semiologia voinței	77
4.7. Semiologia activității motorii	78
4.7.1. Sindroame psihopatologice principale, convențional referite la tulburările activității motorii și volitive	83
4.8. Semiologia conștiinței	83
4.8.1. Sindroame psihopatologice principale, convențional referite la tulburările conștiinței	88
4.9. Semiologia manifestărilor instinctive	89
4.10. Sindroamele psihopatologice principale	89
Bibliografie	91
Capitolul V. Clasificarea tulburărilor mintale	93
<i>Grigore Garaz, Inga Deliv</i>	93
5.1. Clasificarea tulburărilor mintale - istoric	93
5.2. Clasificarea Internațională a Maladiilor ver. 10 (CIM-10 sau ICD-10)	93
5.3. Manualul de diagnostic și clasificare statistică a tulburărilor mintale (DSM 5)	94
5.4. Clasificarea Internațională a Maladiilor ver. 11 (CIM-11 sau ICD-11)	97
Bibliografie	98
Capitolul VI. Tulburările din spectrul schizofreniei și alte tulburări psihotice	99
<i>Autor: Valentin Oprea</i>	99
6.1. Schizofrenia	99
6.2. Tulburarea schizotipală	114
6.3. Tulburarea delirantă persistentă	116
6.4. Tulburările psihotice acute și tranzitorii	118
6.5. Tulburarea delirantă indusă	121
6.6. Tulburarea schizoafectivă	122
Bibliografie	124
Capitolul VII. Tulburări ale dispoziției (afective)	127
7.1. Tulburările afective bipolare	127
<i>Autori: Valentin Oprea, Inga Deliv</i>	127
7.1.1. Generalități despre tulburările afective bipolare. Definiție	127
7.1.2. Epidemiologie	127
7.1.3. Etiopatogenie	128

7.1.4. Clasificarea tulburării afective bipolare.....	129
7.1.5. Diagnostic	131
7.1.6. Tabloul clinic	134
7.1.7. Tratamentul TAB	137
7.1.8. Intervențiile psihosociale	139
7.2. Tulburări persistente ale dispoziției [afective].....	140
<i>Autori: Valentin Oprea, Inga Deliv</i>	<i>140</i>
7.2.1. Tulburarea ciclotimică	140
7.2.2. Tulburarea distimică	141
Bibliografie	142
7.3. Tulburările depresive	142
<i>Autori: Grigore Garaz, Andrei Eșanu, [Mircea Revenco].....</i>	<i>142</i>
7.3.1. Tulburarea cu perturbare afectivă de tip disruptiv(CIM – 10 – F34.8)	145
7.3.2. Tulburarea depresivă majoră(CIM – 10 – F32-33).....	150
7.3.2.1. Date generale	150
7.3.2.2. Clasificarea Depresiei	151
7.3.2.3. Factorii de risc.....	153
7.3.2.4. Profilaxia – recomandări generale	154
7.3.2.5. Conduita pacientului cu depresie	155
7.3.2.6. Diagnosticul diferențial al episoadelor depresive	160
7.3.2.7. Condiții de tratament.....	163
7.3.2.8. Tratamentul Depresiei.....	164
7.3.2.9. Urgențe în Psihiatrie. Managementul comportamentului suicidar	174
7.3.3. Tulburarea depresivă persistentă (distimia) (CIM – 10 – F34.1).....	176
7.3.4. Tulburarea disforică premenstruală (CIM – 10 – N94.3)	179
7.3.5. Tulburarea depresivă indusă de substanțe sau medicamente (CIM – 10 – F10.14[24]-19.14[24])	183
7.3.6. Tulburarea depresivă secundară unei afecțiuni medicale (CIM – 10 – F06.31-34)	189
Bibliografie	192
Capitolul VIII. Tulburările anxioase și tulburările somatoforme.....	195
8.1. Tulburări anxioase	195
<i>Autori: Inga Deliv, Ion Coșciug, Alina Bologan</i>	<i>195</i>
Bibliografie:.....	210
8.2. Tulburări somatoforme.	211
<i>Autori: Inga Deliv, Ion Coșciug</i>	<i>211</i>
Bibliografie:.....	218
8.3. Tulburarea conversivă.....	219
<i>Autor: Ghenadie Cărăușu</i>	<i>219</i>
Bibliografie:.....	228

8.4. Tulburările disociative	229
<i>Autor: Ghenadie Cărăușu</i>	<i>229</i>
8.4.1. Tulburarea disociativă de identitate	230
8.4.2. Amnezia disociativă.....	230
8.4.3. Tulburarea de depersonalizare/derealizare	231
8.4.4. Transa disociativă	232
8.4.5. Stupoare sau comă disociativă.....	233
8.4.6. Managementul Clinic.....	233
Bibliografie:	234
8.5. Neurastenia	234
<i>Autor: Ghenadie Cărăușu</i>	<i>234</i>
Bibliografie:	236
Capitolul IX. Demențele (Tulburările neurocognitive)	238
<i>Autori: Ion Coșciug, Inga Deliv, Mirela Manea</i>	<i>238</i>
9.1. Generalități.....	238
9.2. Istoricul dezvoltării demențelor (tnc). clasificare.	239
9.3. Demența. Principii de diagnostic.	241
9.4. Criteriile de diagnostic pentru tulburările neurocognitive conform DSM-5	242
9.5. Definierea și clasificarea Demențelor conform CIM-10, CIM-11, DSM-5.	243
9.6. Clasificarea și evoluția demențelor	245
9.7. Demență secundară Bolii Alzheimer (DA).....	249
9.8. Demența fronto-temporală (Demența secundară Bolii Pick - DFT).....	252
9.9. Demența cu corpi Lewy (DCL)	254
9.10. Demența Vasculară (DVA).....	255
9.11. Demența posttraumatică (DPT)	257
9.12. Demența indusă de consumul de substanțe sau medicamente.	258
9.13. Demență secundară infecției HIV	259
9.14. Demența secundară bolilor prionice (Creutzfeldt-Jacob)	260
9.15. Demența secundară bolii Parkinson.....	260
9.16. Demența secundară bolii Huntington.....	261
9.17. Demența cu etiologii multiple.....	262
Bibliografie	263
Capitolul X. Tulburările psihice în epilepsie	264
<i>Autor: Oleg Cobileanschi.....</i>	<i>264</i>
10.1. Introducere	264
10.2. Scurt istoric	265
10.3. Epidemiologie	266
10.4. Etiologie.....	266
10.5. Forme clinice ale epilepsiei	268

10.6. Diagnostic	274
10.7. Examenul EEG.....	278
10.7. Clasificarea tulburărilor psihice din epilepsie.....	279
10.8. Tulburări intercritice	281
10.10. Tratatamentul în epilepsie.....	286
Bibliografie	288

Capitolul XI. Tulburări psihice asociate unor leziuni, disfuncții cerebrale și boli somatice. 290

<i>Autori: Larisa Boronin, Igor Nastas</i>	<i>290</i>
11.1. Tulburări psihice în rezultatul traumatismelor cranio-cerebrale (traumatismul cerebral acut)	290
11.1.1. Definiția [1].....	290
11.1.2. Factorii de risc/epidemiologia [1].....	290
11.1.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul).....	290
11.2. Tulburări psihice posttraumatice tardive	291
11.2.1. Simptome și sindroame (Diagnosticul).....	291
11.2.2. Diagnosticul diferențiat.....	292
11.2.3. Tratatamentul (medicamentos și nemedicamentos).....	292
Bibliografie	292
11.3. Tulburări psihice în cadrul tumorilor cerebrale	293
11.3.1. Definiție.	293
11.3.2. Factorii de risc/epidemiologie.....	293
11.3.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul).....	293
11.3.4. Diagnosticul diferențiat:.....	296
11.3.5. Tratatamentul (medicamentos și nemedicamentos).....	296
Bibliografie	296
11.4. Tulburări psihice în cadrul afecțiunilor neurologice (Boala Parkinson, Wilson, Huntington, în bolile demielinizante ș.a.) și bolile cerebro-vasculare (postictus).	297
11.4.1. Boala Parkinson. Definiție.	297
11.4.2. Factorii de risc/Epidemiologie.....	297
11.4.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul).....	297
11.4.4. Diagnostic diferențiat [1, 4, 5, 6]:	298
11.4.5. Tratatamentul (medicamentos și nemedicamentos).....	299
Bibliografie	299
11.4.7.1. Boala Wilson. Definiție [1].....	299
11.4.7.2. Factorii de risc/Epidemiologie [1]	299
11.4.7.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul):.....	299
11.4.7.4. Diagnosticul diferențiat [1]:.....	300
11.4.7.5. Tratatamentul (medicamentos și nemedicamentos).....	300

Bibliografie	300
11.4.8.1. Boala Huntington. Definiție.....	300
11.4.8.2. Factorii de risc/Epidemiologie [1].	300
11.4.8.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul) [1]:.....	301
11.4.8.4. Diagnosticul diferențiat [1]:.....	301
11.4.8.5. Tratatamentul (medicamentos și nemedicamentos).....	301
Bibliografie:	302
11.4.9.1 Myasthenia gravis. Definiție.....	302
11.4.9.2. Factorii de risc/Epidemiologie [1, 5].....	302
11.4.9.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul) [1, 2, 3]:.....	302
11.4.9.4. Diagnosticul diferențiat [5]:.....	302
11.4.9.5. Tratatamentul (medicamentos și nemedicamentos) [4, 7, 8, 10, 11]:.....	303
Bibliografie	303
11.5.1. Tulburări psihice după accidentul vascular cerebral (AVC). Definiție	304
11.5.2. Factorii de risc/Epidemiologie.....	304
11.5.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul).....	304
11.5.4. Diagnosticul diferențiat.....	305
11.5.5. Tratatamentul (medicamentos și nemedicamentos).....	305
Bibliografie:	305
11.6. Tulburări psihice în bolile somatice și cerebro-vasculare (infarct miocardic, boala hipertensivă, aterosleroza).....	305
11.6.1. Definiție.	305
11.6.2. Factorii de risc/Epidemiologie.....	305
11.6.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul).....	306
11.6.4. Diagnosticul diferențiat.....	307
11.6.5. Tratatamentul (medicamentos și nemedicamentos).....	307
Bibliografie:	308
11.7. Tulburări psihice în bolile infecțioase.....	308
11.7.1. Definiție.	308
11.7.2. Factorii de risc/Epidemiologie. [1, 10].	308
11.7.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul).....	308
11.7.4. Diagnosticul diferențiat.....	309
11.7.5. Tratatamentul (medicamentos și nemedicamentos).....	309
Bibliografie	309
11.8. Meningita	310
11.8.1. Definiție.	310
11.8.2. Factorii de risc/Epidemiologie [1]	310
11.6.3. Diagnosticul diferențiat.....	311
11.6.4. Tratatamentul (medicamentos și nemedicamentos) [1]:.....	311

Bibliografie	311
11.7. Sifilisul.....	311
11.7.1 Sifilisul Definiție.....	311
11.7.2. Factorii de risc/Epidemiologie [1]	311
11.7.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul).....	311
11.7.4. Diagnosticul diferențiat.....	312
11.7.5. Tratamentul (medicamentos și nemedicamentos).....	312
Bibliografie:	312
11.8. Tulburări psihice postpartum.	312
11.8.1 Definiție.	312
11.8.2. Factorii de risc/Epidemiologie.....	312
11.8.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul).....	313
11.8.4. Diagnosticul diferențiat [16]:.....	313
11.8.5. Tratamentul (medicamentos și nemedicamentos).....	313
Bibliografie:	314

Capitolul XII. Tulburările mintale și comportamentale datorate utilizării de substanțe psihoactive 316

12.1. Alcoolismul, etiopatogenia, neurobiologia, epidemiologia, criteriile de diagnostic, tablou clinic și tipuri de intervenții.....	317
<i>Autori: Igor Nastas, Larisa Boronin</i>	<i>317</i>
12.1.1. Epidemiologie.....	317
12.1.2. Markerii adicției.....	319
12.1.3. Encefalopatiile etilice.....	327
12.1.4. Principii de intervenție în dependența de alcool.....	333
Bibliografie	335
12.1.5. Ebrietatea alcoolică obișnuită, necomplicată, modificată și patologică.	337
<i>Autor: Valentin Oprea</i>	<i>337</i>
Bibliografie	343
12.2. Tulburări mintale și comportamentale datorate consumului de substanțe psihoactive	344
12.2.1. Tulburări mintale și de comportament cauzate de utilizarea tutunului (F17).....	344
<i>Autor: Valentin Oprea.....</i>	<i>344</i>
12.2.2. Tulburări legate de consumul altor substanțe (sau substanțe necunoscute).....	345
<i>Autori: Igor Nastas, Larisa Boronin, Ghenadie Cărăușu</i>	<i>345</i>
Generalități.....	345
<i>Autor: Ghenadie Cărăușu</i>	<i>345</i>
Bibliografie	348
Tulburări legate de consumul altor substanțe (sau substanțe necunoscute).....	348
<i>Autori: Igor Nastas, Larisa Boronin</i>	<i>348</i>
Benzodiazepine	348

Barbiturice.....	350
Canabinoizi	352
Opiacee	353
Substanțe volatile.....	355
Substanțe psihoactive cu acțiune stimulantă.....	356
Cocaina	358
Substanțe psihoactive cu acțiune halucinogenă (Halucinogenele)	359
Nicotina.....	360
Bibliografie:	361
12.3. Dependența non-chimică	363
<i>Autori: Inga Deliv, Ion Coșciug</i>	363
Bibliografie.	369
Capitolul XIII. Tulburările de personalitate	371
<i>Autori: Anatol Nacu, Grigore Garaz, [Mircea Revenco]</i>	371
13.1. Introducere în tulburări de personalitate	371
13.2. Neurobiologia tulburărilor de personalitate	372
13.3. Grupul A	378
13.3.1. Tulburarea de personalitate paranoidă (DSM-V)	378
13.3.2. Tulburarea de personalitate schizoidă (DSM-V).....	380
13.3.3. Tulburarea de personalitate schizotipală.....	382
13.4. Grupul B.....	384
13.4.1. Tulburarea de personalitate antisocială.....	384
13.4.2. Tulburarea de personalitate borderline (DSM V).....	386
13.4.3. Tulburarea de personalitate histrionică (DSM V).....	392
13.4.4. Tulburarea de personalitate narcisistă.....	396
13.5. Grupul C.....	401
13.5.1. Tulburarea de personalitate evitantă (DSM V).....	401
13.5.2. Tulburarea de personalitate dependentă (DSM V)	402
13.5.3. Tulburarea de personalitate obsesiv-compulsivă (DSM V).....	404
13.6. Tratatamentul medicamentos în tulburările de personalitate	407
Bibliografie	414
Capitolul XIV. Tulburări ale dezvoltării psihologice a copilului și adolescentului	420
<i>Autori: Jana Chihai, Larisa Boronin</i>	420
14.1. Retardarea mintală (dizabilitatea intelectuală).....	420
<i>Autori: Larisa Boronin</i>	420
14.1.1. Definiție.	420
14.1.2. Factori de risc. Epidemiologie.	420
14.1.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul).....	421
14.1.4. Diagnosticul diferențial.....	421

14.1.5. Terapia medicamentoasă și nemedicamentoasă [6]:.....	422
Bibliografie:	422
14.2. Tulburări ale dezvoltării psihologice.	423
<i>Autori: Jana Chihai, Cornelia Adeola.....</i>	<i>423</i>
14.3. Tulburări de dezvoltare specifice privind vorbirea și limbajul.....	423
14.4. Tulburări specifice de dezvoltare privind abilitățile școlare.....	424
14.5. Tulburare de dezvoltare specifică a funcției motorii	425
Bibliografie	426
14.6. Tulburări de dezvoltare profunde.....	426
<i>Autori: Larisa Boronin.....</i>	<i>426</i>
14.6.1. Autismul infantil.	427
14.6.1.1. Definiție	427
14.6.1.2. Etiologie. Epidemiologie	427
14.6.1.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul).....	427
14.6.1.4. Diagnosticul diferențial.....	429
14.6.1.5. Terapia nemedicamentoasă.....	429
14.6.1.6. Terapia medicamentoasă.....	429
Bibliografie	430
14.6.2. Autismul atipic.....	431
14.6.2.1. Definiție	431
14.6.2.2. Etiologia.....	431
14.6.2.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul).....	431
14.6.2. 4. Diagnosticul diferențial.....	432
14.6.2.5. Terapia	432
Bibliografie	432
14.6.3. Sindromul Rett.....	432
14.6.3.1. Definiție	432
14.6.3.2. Factori de risc și epidemiologie	432
14.6.3.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul).....	432
14.6.3.4. Diagnosticul diferențial.....	434
14.6.3.5. Terapia nemedicamentoasă.....	434
14.6.3.6. Terapia medicamentoasă.....	434
Bibliografie	434
14.6.4. Sindromul Asperger.....	434
14.6.4.1. Definiție.	434
14.6.4.2. Factori de risc și epidemiologie	434
14.6.4.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul).....	435
14.6.4.4. Barem de investigații	435
Diagnosticul diferențial [2, 11, 12].....	435

14.6.4.5. Terapie nemedicamentoasă	435
14.6.4.6. Terapie medicamentoasă.....	435
Bibliografie	436
14.6.5. Tulburarea de dezintegrare a copilăriei (TDC).....	436
14.6.5.1. Definiție	436
14.6.5.2. Factorii de risc.....	437
14.6.5.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul). Criterii de diagnostic.....	437
14.6.5.4. Diagnosticul diferențial.....	437
14.6.5.5. Terapie nemedicamentoasă	438
14.6.5.6. Terapie medicamentoasă.....	438
Bibliografie	438
14.6.6. Tulburare hiperactivă asociată cu retardare mintală și mișcări stereotipice	439
14.6.6.1. Definiție	439
14.6.6.2. Factori de risc. Epidemiologie	439
14.6.6.3. Simptome și sindroame [2]:.....	439
14.6.6.4. Diagnosticul diferențial [2].....	440
14.6.6.5. Terapie	440
Bibliografie	440
14.7. Tulburări comportamentale și emoționale cu debut de obicei în copilărie și adolescență.....	441
<i>Autori: Jana Chihai</i>	441
14.7.1. Tulburări hiperchinetice.....	441
14.7.2. Tulburări de conduită.....	448
14.7.3. Tulburare sfidător-opozițională	448
Bibliografie	451
14.8. Tulburări de funcționare socială cu debut în copilărie și adolescență	452
14.8.1. Mutismul selectiv. F94.0.	452
<i>Autori: Larisa Boronin</i>	452
14.8.1.1. Definiție	452
14.8.1.2. Factori de risc. Epidemiologie și etiologie	452
14.8.1.3. Simptome și sindroame. Diagnosticul [2, 3, 5, 8].....	452
14.8.1.4. Diagnosticul diferențial.....	453
14.8.1.5. Terapie	454
Bibliografie	455
14.9. Tulburarea reactivă față de anturaj în copilărie.	456
<i>Autori: Jana Chihai</i>	456
Bibliografie	458
14.10. Tulburări de ticuri	458
<i>Autori: Larisa Boronin</i>	458

14.10.1. Tulburare de ticuri multiple motorii combinate cu ticuri vocale [Gilles de la Tourette]	458
14.10.1.1. Definiție	458
14.10.1.2. Factori de risc.....	459
14.10.1.3. Simptome și sindroame.....	459
14.10.1.4. Diagnosticul diferențial [2, 6].....	459
14.10.1.5. Terapie.	461
Bibliografie	464
14.10.2. Enuresis nonorganic.....	465
14.10.2.1. Definiție	465
14.10.2.2. Factori de risc. Epidemiologie.	465
14.10.2.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul).....	466
14.10.2.4. Diagnosticul diferențial.....	466
14.10.2.5. Tratament (medicamentos și nemedicamentos).....	466
Bibliografie:	466
14.10.3. Encoprezis nonorganic.....	467
14.10.3.1. Definiție	467
14.10.3.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul).....	467
14.10.3.4. Diagnosticul diferențial.....	467
14.10.3.5. Tratament (medicamentos și nemedicamentos).....	467
Bibliografie:	468
14.10.4. Bâlbâiala (Balbism)	468
14.10.4.1. Definiția.	468
14.10.4.2. Factorii de risc/Epidemiologie.	469
14.10.4.3. Simptome și sindroame (Diagnosticul) [7]:.....	469
14.10.4.4. Diagnosticul diferențial.....	470
14.10.4.5. Tratamentul (medicamentos și nemedicamentos),.....	470
Bibliografie:	470
14.10.5. Tulburare a alimentației sugarului și a copilului.....	471
<i>Autori: Jana Chihai, Cornelia Adeola.....</i>	<i>471</i>
Bibliografie	471
Capitolul XV. Tulburări de comportament alimentar	472
<i>Autori: Jana Chihai.....</i>	<i>472</i>
15.1. Pica la copii și adulți.	472
15.2. Tulburarea de ruminație.	473
15.3. Tulburarea comportamentului alimentar.....	473
15.3.1. Anorexia nervosa.	473
15.3.2. Bulimia nervosa.	479
Bibliografie.	483

Capitolul XVI. Sindroamele comportamentale asociate cu tulburări fiziologice și factori somatici 485

<i>Autori: Anatol Nacu, Ghenadie Cărăușu, Cezar Babin.</i>	485
16.1. Disfuncțiile sexuale.....	485
16.1.1. Tulburări ale dorinței sexuale	485
16.1.2. Tulburări ale excitației sexuale	485
16.1.3. Tulburări orgasmice	486
16.1.4. Ejacularea prematură (precoce)	486
16.1.5. Tulburările prin durere sexuală.....	486
Bibliografie.	487
16.2. Parafiliile.....	487
Mecanisme de patogenie psihopatologice	489
Principalele parafilii și tulburări parafilice	489
16.2.1. Fetișismul.....	489
16.2.2. Fetișismul transvestic.....	490
16.2.3. Exhibiționismul.....	490
16.2.4. Voyeurismul.....	491
16.2.5. Frotteurismul.....	491
16.2.6. Masochismul.....	491
16.2.7. Sadismul.....	492
16.2.8. Pedofilia	492
Tratament	493
Bibliografie.	493
16.3. Fenomenologia transgenerității.....	494
Bibliografie.	498
16.4. Tulburări non-organice ale somnului.....	499
16.4.1. Tulburarea de insomnie.....	499
16.4.2. Tulburarea de hipersomnie	501
16.4.3. Narcolepsia	502
16.4.4. Parasomniile.....	503
16.4.5. Somnambulismul	503
16.4.6. Teroarea de somn nocturnă (teroarea nocturnă sau pavorul nocturn).....	504
16.4.7. Tulburarea cu coșmaruri nocturne	504
Bibliografie.	505
16.5. Tulburările de comportament disruptiv, de control al impulsurilor și de conduită	506
16.5.1. Tulburarea de opoziție și comportament sfidător	507
16.5.2. Tulburarea explozivă intermitentă	507
16.5.3. Tulburarea de conduită	507

16.5.4. Piromania (incendierea patologică)	508
16.5.5. Cleptomania (Furtul patologic).....	509
16.5.6. Ludomania (Jocul de noroc patologic)	509
16.5.7. Tricotilomania (tulburarea de smulgere a părului)	510
Bibliografie	511
Capitolul XVII. Metodele de investigație și diagnostic psihiatric. Scalele, chestionarele, testele de evaluare utilizate în Psihiatrie	512
<i>Autori: Valentin Oprea, Jana Chihai, Ghenadie Cărăușu, Andrei Eșanu.....</i>	<i>512</i>
17.1. Examinarea statutului mintal	512
17.1.1. Interviu psihiatric	512
17.1.2. Schema foii de observație clinică.....	513
17.2. Scale diagnostice și de evaluare utilizate în psihiatrie și psihologia medicală	521
17.2.1. EVALUAREA PERSONALITĂȚII.....	521
17.2.2. EVALUAREA PSIHOZELOR.....	522
17.2.3. EVALUAREA MANIEI.....	523
17.2.4. EVALUAREA SIMPTOMELOR EXTRAPIRAMIDALE	524
17.2.5. EVALUAREA SATISFACȚIEI PACIENTULUI FAȚĂ DE TRATAMENT	524
17.2.6. EVALUAREA DEPRESIEI	525
17.2.7. EVALUAREA RISCULUI SUICIDAR.....	529
17.2.8. EVALUAREA ANXIETĂȚII	529
17.2.9. EVALUAREA CALITĂȚII SOMNULUI	532
17.2.10. EVALUAREA CALITĂȚII VIEȚII.....	532
17.2.11. EVALUAREA FUNCȚIILOR COGNITIVE ȘI DEMENTEI.....	533
17.2.12. EVALUAREA DEPENDENȚEI FAȚĂ DE ALCOOL.....	534
17.2.13. EVALUAREA NIVELULUI DE INTELIGENȚĂ.....	535
17.2.14. EVALUAREA AUTISMULUI	536
Bibliografie	543
Capitolul XVIII. Tratatamentul contemporan în psihiatrie, inclusiv metodele psihoterapeutice 545	
18.1. RECUPERAREA ȘI REABILITAREA PSIHOSOCIALĂ	545
<i>Autor: Jana Chihai.....</i>	<i>545</i>
Bibliografie:.....	557
18.2. PSIHOFARMACOLOGIA.....	559
18.2.1. CLASE DE REMEDII MEDICAMENTOASE UTILIZATE ÎN PSIHIATRIE	559
<i>Autori: Ion Coșciug, Victor Lacusta, Inga Deliv.....</i>	<i>559</i>
18.2.2. REMEDIILE ANTIPSIHOTICE (NEUROLEPTICE).....	561
18.2.3. REMEDIILE ANXIOLITICE	579

18.2.4. REMEDIILE UTILE ÎN TRATAMENTUL TULBURĂRILOR DE SOMN (HIPNOTICE)	587
18.2.5. REMEDIILE ANTIDEPRESIVE	589
18.2.6. REMEDIILE ANTIMANIACALE (STABILIZATORI DE DISPOZIȚIE) ..	602
18.2.7. REMEDIILE PSIHOSTIMULANTE	611
18.2.8. REMEDIILE PROCOGNITIVE (ANTIDEMENTIALE) ȘI NEUROPROTECTIVE	615
18.2.9. REMEDII UTILE ÎN TRATAMENTUL FARMACOLOGIC AL ADICȚIILOR	619
18.2.10. REMEDIILE PSIHOTROPE ÎN PERIOADA GRAVIDITĂȚII ȘI LACTAȚIEI	622
Abrevieri	628
Bibliografie	628
18.3. PSIHOTERAPIA	630
<i>Autori: Anatol Nacu, Jana Chihai</i>	630
18.3.1. Introducerea în psihoterapie, clasificarea psihoterapiilor	630
18.3.2. Orientări în psihoterapie	632
18.3.3. Psihoterapii de orientare comportamentală.....	633
18.3.4. Tehnicile psihoterapiei comportamentale	634
18.3.5. Psihoterapii de orientare cognitiv-comportamentală (PCC)	636
18.3.6. Psihoterapia emoțional rațională.....	637
18.3.7. Psihoterapii umanist-existențiale	639
18.3.8. Psihoterapia existențială.....	640
18.3.9. Psihoterapii hipnosuggestive	641
Bibliografie:	642
18.3.10. Psihoterapii de orientare psihodinamice	642
Bibliografie	647
18.4. TRATAMENTUL FIZIC ÎN PSIHIATRIE.....	647
<i>Autor: Ghenadie Cărăușu</i>	647
Bibliografie	649